ఊహల్లో స్వర్గం

– జలంధర

ఈనాటి పాఠకులకోసం ఒకనాటి ఆణిముత్యం

(ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక - 16 - 4 - 1969)

మనిషి మేధస్సు సృష్టించిన రంగుల కల స్వర్గం.

ఉపనిషత్తులు, పురాణాలు ఏమైనా చెప్పనీ... నిజానికి చక్కటి ఊహ ఈ స్వర్గం. మృత్యువుకు, మనిషికి మధ్య ప్రవహించే వైతరిణీ ముఖద్వారం స్వర్గమే అయితే... స్వర్గం నిజమే అయితే... అంతకన్న కోరుకోదగింది ఏముంది? జాగృతిని మరచిన ఆత్మీయులు ప్రక్కన, ఆశనిరాశల మధ్య ఊగాడుతున్న మనిషికి ఎంత చక్కని ఆశ ఈ స్వర్గం!

ఒకనాటికి.. అందరూ పోయేవారే... మనకు తెలియకుండానే ఈ బొమ్మల పుస్తకంలో ఆఖరిపేజీకి వస్తుంటాం. కానీ, ఈ లోకంలో మిగిలిపోయిన కోరిక ప్రేమ, ఆప్యాయత, ఆశ, మళ్ళీ మరో లోకంలో మనవారినందర్నీ కలుసుకుంటామనుకునే తృప్తినిస్తుంది. ఈ అద్భుతమైన ఊహ ఎంత అందమైంది?

చిన్ననాటి నుంచీ మమ్మల్ని కన్నుల్లో దీపాలుగా పెంచిన అమ్మ చనిపోతూంటే దుఃఖమని తెలిసీ, ఆశలు విరిగిపోతున్నాయని తెలిసీ కన్నీళ్ళ పునాదులు వేసుకుంటూ, ఏనాడో మళ్ళీ ఈ ప్రేమను పొందగలుగుతాము అనీ, అదే స్వర్గమయితే ఒప్పుకోవాలనీ ఆశ ఉండదా?!

"అన్నయ్యా! స్వర్గం ఉందిరా?" మైకంలో గబుక్కున పైకి అనేశాను.

"స్వర్గం లేదు, నరకం లేదు, పిచ్చిగా వాగకే" అనే చిన్నన్నయ్య.

"లేదు, చిన్నారీ! మనం ఆఖరి వరకు ఏదో ఒకటి చెయ్యాలి కానీ, పిచ్చిగా ఆలోచించి మనస్సు చెడగొట్టుకోకూడదు" అనే డాక్టర్ అన్నయ్య.

"ఇవ్వాల్టితో ఈ జీవికీ, మనకూ ఋణం తీరిపోయిందే, తల్లీ!" అని పిచ్చి శోకాలు పెట్టే బామ్మ. వీళ్ళందరూ నా కలను భగ్నం చేస్తున్నారు. నాలోని ఆశను పాతేస్తున్నారు... కానీ, ఈ అందమైన ఆశను ఎట్లా వదులుకోను?

కావలిసినవారి మృత్యువును కలలో కూడా ఊహించలేమంటారు. ఆఖరి క్షణాల కోసరం, చైతన్యం నర్తించే శరీరంలో జీవం నాశనమవడానికి, దీపం ఆరిపోవడం తప్ప మరొక మార్పురాదని తెలిసీ, ఏదో ఒక మార్పుకోసరం ఎదురుచూడడం ఎంత దురదృష్టం? ఈ నిరీక్షణ ఎంత పాపిష్టిది?

"కళ్ళు తెరిచే నిద్రపోతున్నావా, చిన్నారీ?" అని అన్నయ్య హెచ్చరించాడు. కళ్ళు తెరచుకుని నిద్రపోవడం... ఈ జాగృతికి, సుషుప్తికి, సత్యానికి ఊహకు మధ్య ఉన్న దూరాన్ని ఇంత కన్నా చక్కగా ఎలా కొలవడం...? కలలో నుంచీ తొంగి చూశాను. మెళ్ళో స్టెతస్కోపుతో అన్నయ్య అమ్మ ముఖంలోకి చూస్తున్నాడు. అన్నయ్యలో మనిషి నా బోటివాడేనేమో, కానీ, అతనిలో పెరిగిన ఈ అవాస్తవిక పరిజ్ఞానం ఆశలను, అందమైన భావాల్ని కప్పేస్తుందేమో... అమ్మ ఎప్పుడూ అనేది 'రోజాపువ్వును స్పిరిట్‌లో నానపెట్టడం లాంటిది మీ జీవితం' అని.

అన్నయ్యను డాక్టరును చెయ్యాలని అమ్మ ఎన్నో కలలు కన్నది. అవి నిజమయ్యాయి. అన్నయ్యలో వైద్యుణ్ణి చూసుకుంది అమ్మ, హాయిగా దాటిపోతూంది. అన్నయ్యకే కాదు, ఏ డాక్టర్‌కూ అలవికాని రోగంతో అమ్మ అంతమైపోతూంది. ఈ చేతులలోని వెచ్చదనం మరికాసేపటికి ఉండదా?

"అన్నయ్యా! ఏదన్నా చెయ్యరా! అంత బాధపడుతూంటే చూస్తూ ఊరుకుంటావేమిరా?" అన్నాను.

"ఏం చెయ్యగలం! చెయ్యగలిగినదంతా చేశాం."

అయ్యో! చూస్తూ చూస్తూ అమ్మను మృత్యువు చేతుల్లోకి ఎట్లా అందివ్వటం? ఆమె బాధను ఎలా చూడడం? అందుకని ఎలా మృత్యువును కోరడం? ఎదెక్కడి పాపిష్టి బాధ అమ్మకు?

అమ్మవంక తేరిపార చూచాను. పచ్చటి ముఖం నీలివర్ణానికి తిరుగుతూంది... ఎప్పుడూ తాంబూలం వేసిన్నట్లుండే పెదవులు నల్లబడుతున్నాయి,

"అమ్మా! నా వంక చూడమ్మ! ఒక్కసారి మాట్లాడమ్మా!" అని ఏడ్చాను.

"ఒద్దు చిన్నారీ! ఊరుకో!" అని చిన్నన్నయ్య ఓదార్చాడు.

"నా చిన్నారివికదూ! ఏడవకు" అని దగ్గరకు తీసుకుని బుజ్జగించాడు పెద్దన్నయ్య. అమ్మ ఆ మాటలు విన్నట్లుంది. కనులు విప్పి అన్నవంక చూచింది.

దాదాపు ఇరవై అయిదేళ్ళ క్రితం అనాథ శరణాలయంలో నుంచి ఒక పాపను తెచ్చింది అమ్మ. ఆ బిడ్డ తల్లి క్రిస్టియన్, తండ్రి హిందువు. సనాతన కుటుంబంలో పెరిగిన అమ్మ, ఐశ్వర్యం మధ్య పెరిగిన అమ్మ, ఆనాడు ఆ బిడ్డ మీద జాలితో, సంఘాన్ని, లోకాన్ని కాదని ఆ బిడ్డని ఇంటికి తెచ్చుకుంది. ఆ సాహసాన్ని సులభంగా క్షమించదలచుకోలేదు మా బామ్మ.

ఆ బిడ్డకు చైతన్య అని పేరు పెట్టింది అమ్మ. అతన్ని డాక్టర్ చేసింది. అతడేమో పెద్దన్నయ్య. అన్నయ్య ఈ ఇంట్లో పెరుగుతున్నందువల్ల మా కుటుంబానికి రాకూడని నిందలు వచ్చాయి. రాబందుల్లాంటి బంధువులు అమ్మను పీక్కుతినడానికి ప్రయత్నించారు. అన్ని నిందలు భరించింది అమ్మ. ఒకనాడు నాన్నగారి దగ్గరికి వెళ్ళి, "ఇందరిలో మీరొక్కరే నన్ను అర్థం చేసుకున్నారనుకుంటాను. ఈ బిడ్డ నాకెంతో, మీకూ అంతే. నే కోరుకునేదొకటే ఈ ఆప్యాయత ఒక్కటే నా నేరమైతే ఈ ఒక్క తప్పు మన్నించండి."

అమ్మ కన్నీటికి కరగనంత కఠినులు కారేమో నాన్న. ఒప్పుకున్నారు. ఆ చేయూతే అమ్మకు ఆధారమైంది. బహుశా, అమ్మ మీద ప్రేమకన్నా, ఆమెలోని వ్యక్తిత్వాన్ని గౌరవించి నాన్న ఒప్పుకుని ఉంటారు. అటుతరువాత నాన్నగారు ఆమె చుట్టూ ఆవరించిన చైతన్యపు పరదాని తొలిగించదలచుకోలేదు. ఆ తరువాత పుట్టిన నేను, అన్నయ్యకూడా పెద్దన్నయ్యకు చెల్లెలు, తమ్ముడుగానే పెరిగాం. అన్నయ్య ఫిఫ్తుఫారంలో తప్పినప్పుడు "ఆఁ! ఆ అనాథప్రేతానికి చదువేమిటి నా బొంద?" అని మా బామ్మ వెక్కిరించింది. నాన్నగారు "తంజావూరు వీణ అనుకుని మోహనరాగం ఆలపించబోతే అది వీధివాయిద్యం అని తెలిసినప్పుడు కలిగే ఆశాభంగానికి నువ్వు తట్టుకోలేవేమో, మాలతీ!" అన్నారట పరిహాసంగా.

"ఉన్నత కులంలో పుట్టినంత మాత్రం చేత మనమంతా ఉన్నతులమైపోయామేమిటండీ! ఒక్క అనాథ బిడ్డకి ఆశ్రయమివ్వలేని ఈ కులంలో ఉన్నతత్వముందంటారా?" అని కోపంగా అడిగిందట.

అమ్మ పట్టుదలే ఊపిరిగా పోసి పెంచడం వల్ల కాబోలు - అన్నయ్య మరెప్పుడూ అమ్మను నిరాశ పరచలేదు. నేను పుట్టిన తరువాత మరొక్కసారి బామ్మ అమ్మ మీద దాడి ప్రారంభించిందట, " ఆడపిల్లకు పెళ్ళి అవ్వాలి... ఆ అనాథ వెధవని ఎక్కడైనా

ఉంచమనరా... కావాలంటే డబ్బు పారెయ్యమను" అని. కానీ, ఒక్క క్షణం మమ్మల్ని, అమ్మను, నాన్నను చూడకుండా ఉండలేని అన్నయ్యను ఏం చెయ్యగలదు అమ్మ? అమ్మ పట్టుదలను నాన్న అర్థం చేసుకున్నాడు. అన్నయ్య డాక్టర్ చైతన్య అయ్యాడు.

ఎవరైనా, ఎప్పుడైనా, "మీరు ఇంత పట్టుదల కలవరుకదా! ఒక అనాధశరణాలయాన్ని మీ ప్రేమకు చిహ్నంగా కట్టించకూడదూ?" అని అమ్మతో అంటే, "అయ్య బాబోయ్! ఒక అనాధ బిడ్డడిని పెంచడానికి నేను పడ్డపాట్లు భగవంతుడికే ఎరుక. ఇంక అంత పెద్ద బాధ్యతే? ఆ పని సంఘానికి ఒదిలేద్దాం..." అని తప్పించుకునేది నవ్వుతూ.

అమ్మ ఎప్పుడూ అన్నయ్యకు తనే కన్నతల్లి అని చెప్పి మోసగించలేదు. "ఏం? తనే తల్లిని కాననితెలిసినప్పుడు నా మీద ప్రేమ చైతన్య చంపుకుంటే, మాతృత్వానికి అర్థమేమిటి? అతడి తల్లిని నేను కాకపోయినా, అమ్మ అని పిలిపించుకున్నాను. అదీ గొప్ప..." అనేది.

అన్నయ్యకు ఒడుగు చేయ్యడానికి వీలులేదని పట్టుపట్టింది బామ్మ. ఒడుగు జరిగితీరాలని పట్టుదల కాకపోయినా, అన్నయ్య అన్నివిధాలా ఆ ఇంటి బిడ్డడని అనిపించాలనే తాపత్రయంతో నలిగిపోయింది అమ్మ. నాన్నగారు అమ్మ బాధ చూడలేక, "గాయత్రి అందరూ జపించవచ్చు" అన్నారు. అన్నయ్యకు జ్ఞానం వచ్చిన తరువాత ఎన్నోసార్లు చర్చికి తీసుకువెళ్ళింది. "చైతన్యా! నీకు ఏ పద్ధతి నచ్చితే అదే అనుసరించు. భగవంతుడొక్కడే" అని చాలాసార్లు చెప్పింది. "వాడిది అమ్మ మతం" అని అనేవారు నాన్న ఎప్పుడూ. తన స్వార్థం కోసరం ఎప్పుడూ అమ్మ ఎవర్నీ ఏమనలేదు. ఏదీ చెయ్యమని శాసించలేదు. అల్లాంటి అమ్మ వెళ్ళిపోతూంది.. కొన్ని గంటలు.. అంతే...

మెల్లిగా కన్నీరు తుడుచుకుని కలియచూశాను.

"ఆఁ ఆ చీరలో మన్నిక తక్కువలెద్దూ!" అత్తయ్యలు మాట్లాడుకుంటున్నారు మరొకపక్క. "పిల్లకి నగలేం పెట్టారొదినా?" అని పెళ్ళిముచ్చట్లు అడుగుతున్నారు పక్కింటి అత్తయ్య మరొకామెను.

నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. మాకు మా అమ్మ ఆదర్శమూర్తి. వాళ్ళకేమిటి? మనుషుల తత్వమంతేనేమో అని సరిపెట్టుకుని అమ్మవంక చూశాను. అమ్మ జాలిగా ఒక్కసారి చూచింది. ఆ కళ్ళల్లో ఓదార్పు కన్నీటిపొరలా కదలాడింది.

"ఆవిడ పేర ఏదో మేడా గీడా ఉందనుకుంటాను... విల్లూ అదీ తయారుచేయించారా?" అంటూ హడావిడిగా రైలు దిగి వస్తున్న పెదనాన్నగారు నాన్న చెవిలో ఊదారు.

నాన్న ఇబ్బందిగా, 'వీళ్ళతో ఎలా' అన్నట్లు చూశారు.

చిన్నన్నయ్య లేచి, "ఇదుగో, పెదనాన్నా! నువ్వు వెళ్ళి ఆ హాల్లో కూర్చో" అన్నాడు గట్టిగా.

ఆయన గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

"వాణ్ణంటావేమిటిరా మధ్య... అదేదో నీ మంచికే చేద్దామని వాడి తాపత్రయం. ఉట్టి మొరటు వెధవని తయారుచేసింది." బామ్మ సణుగుతూంది.

అవును, చిన్నన్నయ్య మొరటువాడే.. అమ్మ చేతుల్లో పెరిగిన చిన్నన్నయ్యకు మొరటుదనం ఎక్కువ. ఇద్దరి తత్వంలో ఎంతో భేదం. ఆప్యాయత కోసరం తలొగ్గుతాడు పెద్దన్నయ్య. హక్కులకోసం ఎవరితోనైనా నిలబడి పోరాడతాడు చిన్నన్నయ్య. ఈ రెండు సమానాంతర రేఖలను ఆప్యాయత పొరలతో కట్టి పెంచింది అమ్మ.

అన్నయ్య కేకలకు అమ్మ కళ్ళు విప్పి చూచింది.

"అమ్మా ఏం కావాలి?" అని మెల్లిగా అడిగాడు చిన్నన్నయ్య.

"చైతన్య!" అంది అమ్మ.

"అయ్యో! చావుతెలివి ఒచ్చిందర్రో" అంటూ అందరూ మంచం చుట్టూ చేరారు.

"ఇదిగో! మీరంతా దూరంగా పొండి ముందు.." అని ఒక్క కసురు కసిరాడు చిన్నన్నయ్య.

అందరూ మెల్లిగా దూరంగా వెళ్ళి నిలబడ్డారు.

ఇరవై ఏళ్ళ వ్యక్తిత్వం, చదువూ, వయస్సు అన్నీ మర్చిపోయి పసివాడిలా నాన్నగారి ఒళ్ళో తలదాచుకుని బావురుమని ఏడ్చేశాడు పెద్దన్నయ్య.

అమ్మ అన్నయ్యని, నాన్నగార్ని చూసింది. అస్తమిస్తున్న సూర్యునితో మెల్లిగా అంతరించే కాంతిలా నవ్వింది.

"చిన్నారి అమాయకురాలు... అందులో ఆడపిల్ల. జాగ్రత్త!" అని ఇంక మాట్లాడలేకపోయింది.

"తులసి తీర్థం పొయ్యండ్రా!" ఎవరో అరిచారు.

అమ్మ తల ఒళ్ళో పెట్టుకుని, మెల్లిగా, భక్తిగా తులసితీర్థం పోశాడు పెద్దన్నయ్య. తలెత్తి అమ్మ అన్నయ్య వంక చూసింది... అంతే. 'అమ్మా! అంటూ అన్నయ్య, 'మాలతీ!' అంటూ నాన్న స్పృహ తప్పిపడిపోయారు. ఇల్లంతా శోకాలతో గగ్గోలైంది.

అమ్మ చేతిలో నా చెయ్యి అలాగే ఉండిపోయింది. చనిపోతే ఎలాగో అయిపోతారనుకున్న నాకు ఏ మార్పూ అమ్మలో కనబడలేదు. అసలు చనిపోలేదేమో... అని అనుమానమొచ్చింది. ఈ నిద్ర శాశ్వత నిద్రా? ఎప్పటినించో అమ్మ మృత్యువును తలచుకుని దుఃఖిస్తున్న నాకు ఆశ్చర్యంగా మృత్యువు పరదా అమ్మని కప్పినప్పుడు దుఃఖం రావడం లేదు. చావు మనిషిని కబళిస్తుందనుకున్నాను కానీ, ఇంత చల్లగా, విప్పారిన పొగలా, కనిపించని తెరని మృత్యువు మనిషిని ఆవహిస్తుందా?

కొన్ని గంటలు కలలా గడిచిపోయాయి. చుట్టూ ఏమిటో గగ్గోలు. ఎంత మంది జనం... అమ్మ జీవితం వీళ్ళ పొగడ్తలతో ఊపిరి పోసుకుంటుందేమోననిపించింది.

సోఫాలో పడుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తునాడు ఎంతో ధైర్యశాలి అనుకున్న చిన్నన్నయ్య.

ఎవరైనా కొత్తవాళ్ళు వచ్చినప్పుడల్లా గగ్గోలుగా ఏడుస్తూంది బామ్మ. మెల్లిగా పెద్దన్నయ్య, నాన్నగారు స్నానాలు చేసివచ్చారు. ఏదో మునిగిపోయినట్లు అందరూ బామ్మ దగ్గరికి వెళ్ళి గుసగుస ప్రారంభించారు.

"ఆ కిరస్తానీవాడు దానిని ముట్టుకుంటానికి వీల్లేదు!" అని ఒక్క అరుపు అరిచింది బామ్మ.

పెద్దన్నయ్య ముఖం వివర్ణం అయిపోయింది. నాన్నగారికి దుఃఖంలో నిస్సహాయత.

ఒకసారి లేచి కూర్చుని, "ఎవరా మాట అన్నది?" అని ఒక్క అరుపు అరిచాడు చిన్నన్నయ్య. వాడి నోటికి దడిసి చాలామంది ఆగారు.

"అదికాదురా..." అని దీర్ఘం తీస్తూ బామ్మ మాట్లాడబోయింది.

మెల్లిగా ఆవిడ కుర్చీ దగ్గరకు వెళ్ళి నిలబడి, "ఇదుగో, బామ్మా! అమ్మ ఉన్నంతకాలం నిన్ను ఒక్క మాట అననీయలేదు మమ్మల్ని... ఆ గౌరవం ఇప్పుడుకూడా దక్కించుకో" అని విసురుగా లోపలికి వెళ్ళాడు.

ఐదు నిమిషాల్లో స్నానం చేసి ధోవతి, అంగవస్త్రంతో వచ్చాడు. ఏనాడూ చిన్నన్నయ్య కర్మ, క్రతువు వీటిల్ని నమ్మలేదు. అమ్మ ఎంత బతిమాలినా ఏరోజూ కూడా తన మనస్సుకు ఇష్టం లేని తతంగం చేసే రకంకాదు. కానీ, ఈనాడు పెద్దన్నయ్య హక్కు కాపాడడానికి తలఒగ్గాడు.

అటు పెద్దన్నయ్య మధ్య చిన్నన్నయ్య, మరొక పక్క నాన్న ముగ్గురు ముందుగా - వెళ్ళిపోతున్న అమ్మ.. మూడు ప్రమిదలలో వత్తులు కలిసి భగవంతుడే వెలిగించిన దీపశిఖలా ఉన్నది. ఏదో తెలియని మైకం నన్నావరించింది.

రెండూ చేతుల్లో ముఖం దాచుకుని ఏడుస్తున్నాడు పెద్దన్నయ్య.

"ఏమైంది అమ్మ? మన దగ్గరే ఉంది!" అని అన్నయ్యను ఓదారుస్తున్నాడు చిన్నన్న.

"లేదురా! అమ్మ లేదని ఏడవడం లేదురా! అమ్మ నన్ను ఎంత ప్రేమించిందో నాకు తెలుసు. మనని ఇంత ప్రేమించి, మనల్ని విడిచి ఎక్కడికి పోతుంది? మన ఊహాకందని ఏదో లోకంలో నిరంతరం ఉంటుంది. ఇంతకాలం స్వర్గమంటే నవ్వొచ్చేది నాకు... కానీ, అమ్మలాంటి దేవతలు ఎక్కడో ఒక చోట ఉంటారు. అదే స్వర్గం!'' అన్నాడు పెద్దన్నయ్య.
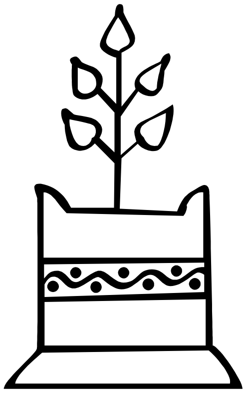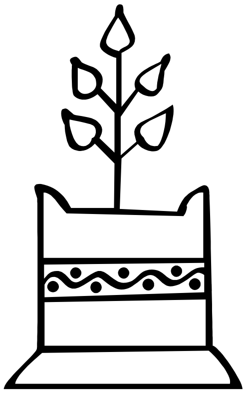
"మృత్యువులో ఎన్ని అందాలున్నాయో? ఇలాంటిదే ఏదో లోకం అక్కడా ఉందేమో! అక్కడ అందరం కలుసుకుంటామేమో! కాలమే మధ్య పరదా...'' నా ఊహ ఇది. ఈ స్వర్గం ఎంతమంది కవులను, మేధావంతులను భ్రమింప చేసింది! నిజంగా స్వర్గమనేదే ఉంటే, అక్కడ అమ్మ ఉండనిదే అది స్వర్గమెలా అవుతుంది? మా అమ్మ ఉంది... ఉంటుంది... అక్కడ.!